

Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan kehittäjän resurssipankki

Toimintamalleja ja parhaita käytäntöjä ikäihmisten kulttuuristen oikeuksien edistämiseen kunnissa ja hyvinvointialueilla

Aili-verkosto

Sisältö

- 1. Mikä on
Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan
kehittäjän resurssipankki?**
- 2. Toimintamallit ja resurssit**
  - Kulttuurikirjaaminen
  - Yhdyspintasopimus
  - Kulttuurihyvinvointikoordinaattori
  - Etsivä kulttuurinen vanhustyö
  - Resursseja muualla
- 3. Ohjeita toimintamallin kuvaamiseksi
resurssipankkiin**

Mikä on Ikääntyneiden kulttuuri- toiminnan kehittäjän resurssipankki?

Vuonna 2023 Aili-verkosto julkaisi Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan valtakunnallisen tiekartan. Tiekartta määrittäi hyvinvointialueille ja kunnille laaditut kehittämisen askelmerkit, joilla varmistetaan, että ikäihmisillä toimintakyvystä riippumatta on mahdollisuus kokea taiteen ja kulttuurin tarjoamia elämyksiä, ilmaista itseään niiden keinoin ja olla osallisena.

Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan kehittäjän resurssipankki on tiekartan käytännönläheinen liite, joka vastaa tiekartassakin tunnistettuun oppien jakamisen tarpeeseen. Tiekartan katse on tulevaisuudessa, mutta ikäihmisten kulttuuritoiminnan kentällä tehdään ja osataan paljon hyvää jo nyt. Kulttuurin saamisessa kaikkien ikäihmisten saataville haasteena ei ole niinkään ratkaisujen puute kuin olemassa olevan viisauden ja hyväksi havaittujen mallien saaminen kaikkien kuntien ja hyvinvointialueiden hyödynnettäviksi.

Resurssipankki kannustaa kokeilemaan. Se tuo tiiviissä ja soveltamaan innostavassa muodossa esiin ympäri Suomea jo kokeiltuja ja käytössä olevia ratkaisuja ikäihmisten kulttuuritoiminnan vahvistamiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena on nostaa esiin toimintamalleja ja muita resursseja, joiden avulla Tiekartan määrittämää tulevaisuutta kohti voidaan työskennellä jo nyt – ja jossakin päin Suomea työskennelläänkin. Toimintamallit on kuvattu tiiviisti ja helposti omaksuttavasti. Painopiste on sovellettavuudessa: kunkin toimintamallin kohdalla löydät paitsi linkkejä syventävän tiedon äärelle, myös yhteyshenkilön, jolta voit pyytää lisätietoja ja vinkkejä toimintamallin kokeilemiseen omalla alueellasi.

Onko teilläkin käytössä hyviä käytäntöjä ikäihmisten kulttuuritoimintaan liittyen? Voisivatko muut oppia kokemuksistanne? Resurssipankki on elävä dokumentti, jota on tarkoitus päivittää ja kasvattaa ajan myötä. Otamme mieluusti vastaan uusia toimintamallikuvauksia! Dokumentin lopusta löydät ohjeita toimintamallin kuvaamista varten sekä Resurssipankin ylläpitäjien yhteystiedot.

Innostavia hetkiä ikäihmisten kulttuuritoiminnan rakenteiden kehittämisen parissa!

Toimintamallit ja resurssit

Resurssipankin toimintamallit tukevat Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan valtakunnallisen tiekartan toteutumista

Resurssipankissa kuvatut toimintamallit ja resurssit tarjoavat konkreettisia keinoja ikääntyneiden kulttuuritoiminnan valtakunnallisen tiekartan toteuttamiseen.

Kulttuuri- kirjaaminen

Kenelle?

- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, esimerkiksi lääkäreille
- Hoitohenkilökunnalle
- Sosiaalityöntekijöille ja muille terveydenhuollon asiantuntijoille

Kulttuurikirjaaminen liittää kulttuuri- ja taidetoiminnan sekä kulttuuriin, taiteeseen ja luovuuteen liittyvien tarpeiden, toiveiden sekä toimijuuden dokumentoinnin ja arvioinnin osaksi hoitotyön kirjaamisprosessia.

Kirjaamisen avulla asiakkaiden kulttuuristen oikeuksien toteutuminen pystytään turvaamaan systemaattisesti.

Kulttuurikirjaaminen tukee asiakaslähtöistä työtettä sekä vahvistaa asiakkaan hyvinvointia ja arvokkaan elämän toteutumista. Se luo yhteisen ymmärryksen eri ammattilaisille ja systematisoi tiedon vaihtoa.

Syvenny kulttuurikirjaamiseen

Ratkaistava haaste

Ikääntyneiden omat tavoitteet ja mieltymykset eivät vielä nouse riittävällä laajuudella esiin hoito- ja palvelusuunnitelmissa. Taide, kulttuuri ja luovuus eivät ole kaikkien ikääntyneiden saavutettavissa, palvelut eivät kohdennu oikein ja hoivapalveluissa korostuu fyysisen toimintakyvyn tukeminen.

Tavoite

Toimintamallin tavoitteena on että kulttuuriin, luovuuteen ja taiteeseen liittyvien tutkittujen, vaikuttavien toimintatapojen, menetelmien ja työotteiden käyttö lisääntyy. Pyritään siihen, että kulttuurista vanhustyötä pystytään yhä systemaattisemmin johtamaan tietoon perustuen.

Avaintoimijat ja roolit

- Kirjaamisen asiantuntijat: Toimintamallin kehittäminen ja jalkauttamisen tukeminen
- Hoitotyön esihenkilöt: Henkilöstön tukeminen ja perehdytys, tiedon hyödyntäminen yksikön johtamisessa
- Hoitotyön ammattilaiset, sosiaaliohjaajat, toimintaterapeutit, fysioterapeutit, kulttuuri- ja virkistystoiminnan ohjaajat: Havainnointi, arviointi ja dokumentointi, toiminnan suunnittelu ja toteutus
- Taide- ja kulttuuritoimijat: Havainnointi ja tiedon tuottaminen kirjaamisen tueksi

Toimintamallin kuvaus

Kirjaaminen ja arviointi ovat keskeisessä roolissa sosiaali- ja terveyspalveluissa: Hoito- ja palvelusuunnitelmat ohjaavat koko hoitoprosessia. Näiden suunnitelmien tekeminen on Suomessa lakisääteistä.

Kulttuurikirjaamisen idea on hyödynnettävissä ja toteutettavissa kaikissa asiakastieto- ja toimintakyvyn arviointijärjestelmissä, sillä se on osa kokonaisvaltaista asiakkaan elämän/arkipäivän kuvausta. Kulttuurikirjaamisella ikääntynyt ja hänen äänensä saadaan kokonaisuudessaan esille.

Kulttuurikirjaaminen liittyy kulttuuri- ja taidetoiminnan, sekä kulttuuriin, taiteeseen ja luovuuteen liittyvien tarpeiden, toiveiden sekä toimijuuden dokumentoinnin ja arvioinnin osaksi hoitotyön kirjaamisprosessia. Kulttuurikirjaamisen avulla nostetaan esiin asiakkaan henkilöhistoriaa, mieltymyksiä, kiinnostuksen kohteita, tapoja ja tottumuksia.

Tarkemmin kulttuurikirjaamisella tarkoitetaan toiminnan ja asiakaskohtaisen havainnoinnin kirjaamista potilas- ja asiakastietokantoihin: asiakkaan...

- kulttuurinen tausta ja mieltymykset
- kulttuuriseen toimintaan liittyvät toiveet ja tavoitteet
- osallistuminen kulttuuriseen toimintaan sekä
- havainnointi toiminnan aikana ja jälkeen.

Ota kulttuurikirjaaminen käyttöön!

Lue lisää kulttuurikirjaamisesta:

Kaksi esimerkkiä Suomen vanhuspalveluissa kehitetyistä kulttuurikirjaamisen käytännöistä

Nämä esimerkit kuuluvat kirjaamisprosessin kartoitusvaiheeseen eli niiden avulla kerätään tietoa ikääntyneen toiveista, tavoitteista, taustasta ja mieltymyksistä:

1. Elämän puu

2. Kulttuurinen henkilöprofiili RAI-LTC

- ailiverkosto.fi/uploads/1/2/9/8/129847645/kulttuurisenvanhustyontietopohjaarakentamassa.pdf
- https://www.tampere.fi/sites/default/files/2022-10/elaman_puu_hoitotyossa_ohjeita_tayttamiseen.pdf
- https://www.tampere.fi/sites/default/files/2022-10/elaman_puu_juliste.pdf

Keneltä voi kysyä lisätietoja toimintamallista:

Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön AILI-verkosto
<https://ailiverkosto.fi/index.html>

Miten toimintamalli otetaan menestyksekkäästi käyttöön?

Silva Siponkoski, Helsingin kaupunki:

- *Tarkastele olemassa olevia asiakastieto- ja toimintakyvyn arviointijärjestelmiä sekä kirjaamisohjeita. Miten niissä kulttuurikirjaaminen tulee näkyväksi? Löydätkö paikan, jonne tarpeita ja toiveita voi dokumentoida? Onko sovittu, miten päivittäisessä havainnoinnissa kirjataan taide- ja kulttuuritoiminta? Millä tavoin kulttuurikirjaaminen näkyy kirjaamisen auditoinnissa? Hyödynnetäänkö kulttuurikirjaamisesta kertyvää tietoa toiminnan suunnittelussa?*
- *Sovi yhdessä kirjaamisasiantuntijoiden kanssa, miten tieto jatkossa kirjataan, kuinka usein, miten kertynyttä tietoa hyödynnetään hoidon suunnittelussa sekä tuodaan johtamisen tueksi. Varmistakaa, että jokainen työyhteisössä ymmärtää kulttuurikirjaamisen kuuluvan kaikille.*

Yhdyspinta- sopimus

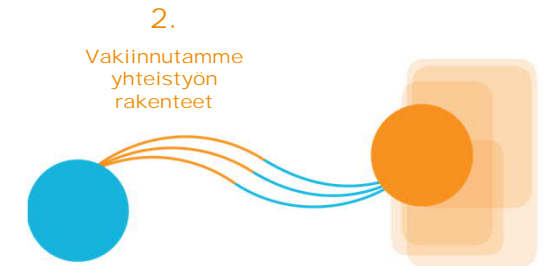
Kenelle?

- Hyvinvointialueille (erityisesti ikääntyneiden palvelut)
- Kunnille (erityisesti kulttuuripalvelut)

Mahdollisuus kulttuuripalveluihin on kaikkien ikääntyneiden saavutettavissa vahvistamalla yhteistyötä kuntatoimijoiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä.

Tätä varten tarvitaan yhteistä sopimista. Sopimuksella varmistetaan kulttuuristen oikeuksien toteutumista toimintakyvystä ja asuinpaikasta riippumatta. Se myös vastaa lakisääteisiin vaatimuksiin, edistää moniammatillista yhteistyötä ja varmistaa laadukkaat palvelut.

Yhdyspintasopimuksessa määritellään kunnan ja muiden toimijoiden sekä hyvinvointialueen tuottamien palveluiden roolit ja vastuut yhdyspinnoilla.

Syvenny yhdyspintasopimukseen

Ratkaistava haaste

Miten varmistetaan

- 1) ikääntyneiden mahdollisuudet kulttuuripalveluihin, vaikka toimintakyvyssä tai osallisuudessa on haasteita
- 2) kulttuuripalveluiden ja ikääntyneiden palveluiden ikääntyvien kulttuuritoiminnan yhteistyön säilyminen sote-uudistuksen jälkeisessä ajassa (mm. resurssit, verkostot, vastinparien nimeäminen)?

Tavoite

Ikääntyneiden kulttuuristen oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi tarvitaan kuntien ja hyvinvointialueen vastuiden ja roolien selkeää määrittelyä.

Yhdyspintasopimuksella varmistetaan molempien osapuolten sitoutuminen kulttuuristen oikeuksien edistämiseen myös erilaisissa muutostilanteissa (esimerkiksi henkilöstövaihdokset).

Avaintoimijat ja roolit

Sopimuksen allekirjoittavat

- Hyvinvointialue: Hyvinvointialuejohtaja
- Kunta: Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialajohtaja (riippuen kunkin kunnan hallintosäännöstä)

Toimintamallin kuvaus

Yhdyspintasopimuksessa voidaan määritellä muun muassa

- kunnan ja muiden toimijoiden sekä hyvinvointialueen tuottamien palveluiden roolit ja vastuut yhdyspintoilla
- sopimukseen sovellettava lainsäädäntö
- Rekisterinpito ja salassapito.

Sopimuksella sovitaan sekä korvauksettomasta että ostopalveluna toteutettavasta kulttuuripalveluyhteistyöstä. Korvauksettoman kulttuuripalveluyhteistyön osalta sopimuksessa voidaan sopia esimerkiksi yhteistyön

- Tavoitteista/kohteista
- Tekemisen tavoista
- Resursseista
- Henkilöresursseista ja työhön nimitettävistä henkilöistä sekä kunnan että hyvinvointialueen puolella.

Ostopalveluna toteutettavan kulttuuripalveluyhteistyön osalta sopimuksessa voidaan todeta esimerkiksi, millä tavoin kulttuurihyvinvointiin liittyvä ostopalvelu toteutetaan ja mitä erillistä sopimista se vaatii.

Ota yhdyspintasopimus käyttöön!

Lue lisää yhdyspintasopimuksen tekemisestä

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue on tehnyt sopimuksen Seinäjoen ja Lapuan kulttuuripalveluiden kanssa. Lue lisää Etelä-Pohjanmaan yhdyspintasopimuksesta:

- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen [Kulttuuripalveluita koskeva sopimusliite](#)

Lisätietoja yhdyspintasopimuksesta toimintamallina:

- Laura Buckman, Seinäjoen kaupungin ikääntyvien kulttuuritoiminnan koordinaattori <https://www.seinajoki.fi/kulttuuri-ja-liikunta/kulttuuri/ikaantyvien-kulttuuri/>

Miksi suosittelen yhdyspintasopimuksen tekemistä?

Laura Buckman, Seinäjoen kaupunki:

”Ottamalla yhteisen toimintamallin käyttöön kaupunki ja hyvinvointialue varmistavat, että alueen asukkailla on mahdollisuus kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen toimintakyvystä ja asuinpaikasta riippumatta. Yhteinen toimintamalli vastaa lakisääteisiin vaatimuksiin, edistää moniammatillista yhteistyötä ja varmistaa laadukkaat palvelut. Moniammatillisella yhteistyöllä pystytään parhaiten vastaamaan esimerkiksi ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä asuvan ikääntyvän yksilöllisiin tarpeisiin ja mahdollistamaan arvokas elämä jokaiselle.”

Kulttuuri- hyvinvointi- koordinaattori

Kenelle?

- Hyvinvointialueille, yhdyspintatyöhön kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen

Kulttuurihyvinvointikoordinaattorin työn tavoitteena on turvata asiakkaiden kulttuuristen oikeuksien toteutuminen sote-palveluissa.

Kulttuurihyvinvointikoordinaattoria tarvitaan siellä, missä kulttuurihyvinvointitoimintaa kehitetään osana sote-palveluita.

Kulttuurihyvinvointi osana ennaltaehkäisevää toimintaa ja elintapaohjausta voi vähentää raskaampien sote-palvelujen tarvetta ja siten tuoda kustannussäästöjä.

Syvenny kulttuurihyvinvointikoordinaattori-malliin

Ratkaistava haaste

- 1) Millä tavoin taide- ja kulttuurialan sekä sote-alan ammattilaisten yhteistyö ja kulttuurihyvinvointitoiminta saadaan pysyviksi osiksi ennaltaehkäiseviin ja hyvinvointia edistäviin palveluihin hyvinvointialueella?
- 2) Miten vähennetään raskaampien sote-palvelujen tarvetta?

Tavoite

Toimintamallin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneen hyvä elämä sekä varmistaa kulttuuristen perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä ikääntymisestä hyvinvoinnille, terveydelle ja osallisuudelle aiheutuvia haasteita.

Avaintoimijat ja roolit

Tarvitaan henkilöresurssia eli kulttuurihyvinvointikoordinaattori kaikille hyvinvointialueille. Kulttuurihyvinvointikoordinaattorin roolin perustaminen kaikille hyvinvointialueille vaatii myös kansallista kehittämistä ja yhteistyötä.

Miten toimintamalli ratkaisee haasteen?

Kulttuurihyvinvointikoordinaattori työskentelee laajasti eri ikä- ja asiakasryhmien kulttuurihyvinvoinnin ja yhdenvertaisten palvelujen edistämisen parissa.

Keskeisenä työtehtävänä on vahvistaa ja koordinoida sotehenkilöstön kyvykkyyttä toteuttaa kulttuurihyvinvointityötä esimerkiksi palvelupolkujen kehittämisessä, palvelutarjonnan koordinoinnissa, hyvinvointisuunnitelman toimeenpanossa ja sen valmistelutyössä.

Kulttuurikoordinaattorin tavoitteena on yhdessä verkostojen kanssa kehittää ratkaisuja, joilla taide- ja kulttuurialan sekä sote-alan ammattilaisten yhteistyö saadaan pysyväksi osaksi hyvinvointia edistäviä palveluita hyvinvointialueella.

Kokeile kulttuurihyvinvointi-koordinaattorimallia

Lue lisää toimintamallista:

Kulttuurihyvinvointikoordinaattoreita työskentelee tällä hetkellä Pirkanmaan (nimikkeellä kulttuurikoordinaattori) ja Satakunnan hyvinvointialueilla.

[Kulttuurihyvinvoinnin edistämistä Satakunnassa. | Taikusydän \(turkuamk.fi\)](#)

Kysy toimintamallista:

- Hanna Korhonen, kulttuurikoordinaattori, Pirkanmaan hyvinvointialue

Miksi suosittelen yhdyspintasopimuksen tekemistä?

Hanna Korhonen, kulttuurikoordinaattori, Pirkanmaan hyvinvointialue:

”Jokaisella hyvinvointialueella tehdään mm. elintapaohjausta, jossa kulttuurihyvinvointi on yksi osa. Sille tulee olla jatkossa yhä vahvempaa osaamista, ymmärrystä. Tarvitaan asiantuntijuutta ja ohjeistusta, miten kulttuuria voidaan hyödyntää esimerkiksi osana yksilö- ja ryhmämuotoista elintapaohjausta. Kulttuurihyvinvointikoordinaattori tuo myös näkyväksi hyvinvointialueella sitä, miten taide- ja kulttuurialan ammattilaisten osaamista arvostetaan osana sote-palveluita ja niiden kehittämistä. Kulttuurihyvinvointikoordinaattori on lisäksi rakentamassa verkostoja erilaisille yhdyspinnoille, jossa kulttuurihyvinvointityötä tehdään – asiat etenevät, kun niiden äärellä yhdessä työskennellään.”

Etsivä kulttuurinen vanhustyö

Kenelle?

- Eri alojen ammattilaisille ja vapaaehtoisille elämän nivelvaiheissa (erityistä tukea tarvitsevat, vaarassa passivoitua, palveluiden ulkopuolelle jäävät) olevien ikääntyneiden tavoittamiseksi

Etsivän kulttuurisen vanhustyön toimintamalli edistää ikäihmisten toimintakykyä ja osallisuutta taiteen ja kulttuurin keinoin.

Toimintamallissa keskeistä on ikäihmisille kohdennettu palvelupolku, joka kuvaa ikäihmisen matkan löytämisestä taide- ja kulttuuritoimintaan osallistumiseen.

Toimintamallin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneen hyvä elämä sekä varmistaa kulttuuristen perusoikeuksien toteutuminen.

Syvenny etsivään kulttuuriseen vanhustyöhön

Ratkaistava haaste

Miten löydetään ne ikääntyneet, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja ovat vaarassa passivoitua tai jäädä palveluiden ulkopuolelle?

Tavoite

Toimintamallin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneen hyvä elämä sekä varmistaa kulttuuristen perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä ikääntymisestä hyvinvoinnille, terveydelle ja osallisuudelle aiheutuvia haasteita.

Mallissa on muodostettu nelikenttämalli, jossa ikääntyvä väestö jaetaan toimintakyvyn ja osallisuuden näkökulmista neljään ryhmään. Etsivä kulttuurinen vanhustyö kohdentuu elämän nivelvaiheissa oleviin ikääntyneisiin/ikäntyneet, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja ovat vaarassa passivoitua tai jäädä palveluiden ulkopuolelle.

Toimintamallin kuvaus

Toimintamallin keskeinen rakenne on ikäihmisille kohdennettu palvelupolku. Se kuvaa asiakkaan matkan löytämisestä toimintaan osallistumiseen.

Palvelupolun ympärille rakentuu yhteisen tekemisen kokonaisuus, joka auttaa toiminnan käynnistämisessä ja vakiinnuttamisessa. Tämä kokonaisuus on jaettu kuuteen työvaiheeseen:

1. Kartoita ja tunnista
2. Määrittele ja valmistele
3. Suunnittele toiminnan toteutus
4. Etsi ja tue
5. Toteuta toiminta
6. Arvioi ja kehitä

Etsivässä kulttuurisessa vanhustyössä eri alojen ammattilaiset ja vapaaehtoiset rakentavat systemaattista yhteistyötä ja tekevät yhteisiä päätöksiä. Tarkoituksena on löytää ratkaisuja mm. ikääntyneen osallistumiseen liittyvien esteiden (kuljetukset, kustannukset, kaverit, kannustus) ratkaisemiseksi.

Ota etsivä kulttuurinen vanhustyö käyttöön!

Lue lisää etsivästä kulttuurisesta vanhustyöstä

Jyväskylässä ja Oulussa toteutetuista piloteista saadut kokemukset osoittavat, että malli toimii käytännössä eli ”kulttuuri toimii magneettina” – toiminnan avulla tavoitettiin ikäihmisiä. Oulun Taideklubi-toiminnan pilotista lisäinfoa [Innokylässä](#), vapaasti sovellettavissa, kaikille ikäryhmille.

Lisätietoja etsivästä kulttuurisesta vanhustyöstä toimintamallina:

- <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/etsiva-kulttuurinen-vanhustyo>

Miksi etsivän kulttuurisen vanhustyön toimintamalli kannattaa ottaa käyttöön?

- Etsivän kulttuurisen vanhustyön avulla voidaan tavoittaa ikäihmisiä, jotka eivät ole kulttuurin suurkuluttajia.
- Tarjoaa mallin moniammatilliseen työskentelyyn.

Tutustu muihin resursseihin!

Lista muista resursseista, joita suosittelimme

Jaettu ymmärrys:

- Taikusydän-yhteyspisteen ”Kulttuurihyvinvoinnin ABC – Ableismista yleisötyöhön” (tulossa 03/24)
- [Aili-verkoston ikääntyneiden kulttuuritoiminnan tiekartta](#)
- [Aili-verkoston ”ikäystävälliset kulttuuripalvelut ABC” -koulutus](#)

Rakenteet:

- [Kulttuuriohjaaja](#)
- Hyvinvointialueiden (Pohde, Varha) pilotit ”kulttuurikoulutetut sotessa” (lisätietoja keväällä -24)
- [Kulttuuriosaamisen vahvistamista soite-puolelle](#)

Kohdentaminen:

- [Elintapaohjauksen tarkistuslista](#)
- [Kulttuurilähetekäytännöt](#)
- [Kestävän kasvun kokonaisuus](#)
- [Kulttuuriluotsitoiminta](#) (paljon eri malleja kaveritoiminnasta löydettävissä)
- [Kaikukortti](#)
- [Lämpö.fi](#)

Verkosto:

- [Aili-verkoston sivut](#)
- [Taiken kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalveluiden julkaisut ja tallenteet](#) (Taikesta esim. Katri Leppisaari, Isto Turpeinen)
- [Taikusydämen alueverkostojen yhteystiedot](#)

Toimintamallien lisääminen resurssipankkiin

Kuvaa toiminta- mallisi resurssi- pankkiin!

Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan kenttä elää ja muuttuu. Toimintamallit kehittyvät ja kokonaan uusia innovaatioita syntyy. Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan resurssipankki on tarkoitettu päivittyväksi, eläväksi työkaluksi ja ideoiden lähteeksi, joka kehittyy kentän mukana.

Aili-verkostolaiset ovat tervetulleita täydentämään resurssipankkia itse kokeilemillaan tai kehittämillään toimintamalleilla tai ehdottamaan muualla kehitettyjä toimintamalleja kuvattaviksi. Resurssipankkiin sopivat kaikki sellaiset toimintamallit, jotka tavalla tai toisella edistävät ikäihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista kunnissa ja/tai hyvinvointialueilla.

Näin kuvaat toimintamallisi resurssipankkiin

Toimintamallikuvausten tarkoitus on tehdä ratkaisuja tunnetuksi ja antaa välineitä ja intoa kokeilla ja soveltaa toimintamalleja omalla alueella.

Hyvä toimintamallikuvaus on...

- Helposti lähestyttävä
- Nopeasti omaksuttava
- Innostava
- Aktivoiva
- Konkreettinen
- Tarjoaa keinoja kehittää ja soveltaa

Haluatko ehdottaa toimintamallia kuvattavaksi? Haluatko itse kuvata toimintamallin resurssipankkiin? Ota yhteyttä Aili-verkoston aamukahvien koollekutsujaan (www.ailverkosto.fi → "lisätietoja" –välilehdeltä löytyy tieto)

Toimintamallin kuvaus sisältää seuraavat osat:

Toimintamallin idea

- Toimintamallin ydin, muutaman lauseen kiteytys, joka herättää kiinnostuksen ("hissipuhe")

Kohderyhmä ja tarve

- Kenelle toimintamalli on suunnattu?
- Rajausten perustelut
- Soveltuvuus muille kohderyhmille

Ratkaisun kuvaus

- Tausta ja tavoite
- Ratkaistava haaste
- Toteutuksen ydintoimenpiteiden kuvaus
- Miten toimintamalli ratkaisee haasteen? Toimenpiteiden valinnan perustelut
- Toimijat ja roolit

Kokemukset toimintamallista

- Kuvauksia toimintamallin sovelluksista
- Keneltä voi kysyä lisätietoja toimintamallista

Vinkit toimintamallin soveltajille

- Miksi suosittelee toimintamallia?
- Miten toimintamalli otetaan menestyksekkäästi käyttöön?

Toimintamallien kuvaamisen mallipohjat

Kopioi itsellesi seuraavat kolme slidea, älä muokkaa suoraan!

(toiminta- mallin nimi)

Kenelle?

- xxx

(Toimintamallin ydin, muutaman lauseen kiteytys, joka herättää kiinnostuksen ("hissipuhe"))

Syvenny toimintamalliin

Ratkaistava haaste

xxx?

Tavoite

xxx

Avaintoimijat ja roolit

xxx

Miten toimintamalli ratkaisee haasteen?

- xxxx

Kokeile toimintamallia

Lue lisää toimintamallista:

XXX

Kysy toimintamallista:

- XXX

Miksi suosittelen yhdyspintasopimuksen tekemistä?

- XXX

Kiitos!

Lisätietoja Ikäntyneiden kulttuuritoiminnan valtakunnallisen tiekartan ja Ikäntyneiden kulttuuritoiminnan kehittäjän resurssipankista:

www.ailverkosto.fi

